

وزارت آموزش و پرورش
معاونت تربیت بدنی و تندرستی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت

دستورالعمل مراقبت و کنترل بیماری کورونا ویروس جدید ۲۰۱۹ در مدارس

نسخه ۰۳: بازگشایی مدارس در شرایط فاصله گذاری اجتماعی

مقدمه

شناسایی راه های انتقال عامل ایجادکننده بیماری کرونا نقش مهمی در کنترل آن دارد. راه های انتقال این ویروس هنوز به طور دقیق مشخص نشده است ولی به عنوان یک اصل کلی، ویروس های تنفسی به طور عمده از طریق ریز قطرات یا از طریق سرفه یا عطسه و یا لمس اشیاء آلوده منتقل می گردند. بر اساس دانسته های کنونی این بیماری از یک طیف ملایم تا شدید با علائمی همچون تب، سرفه، تنگی نفس می تواند بروز نماید.

طبق آخرین اطلاعات، انتقال ویروس کرونا از انسان به انسان از طریق سرفه، عطسه، تخلیه ترشحات بینی و دهان می باشد. این ویروس می تواند در فاصله ۱ تا ۲ متری از طریق سرفه یا عطسه منتقل شود. راه دیگر انتقال، تماس دست ها با محیط و سطوح آلوده به ویروس مانند تجهیزات، دستگیره درب ها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده پله ها، پریز و کلیدهای برق و کلیه وسایلی است که به طور عمومی و مشترک استفاده می شود.

داشتن فاصله مناسب در روابط اجتماعی به این معنی است که فاصله فیزیکی از سایرین به اندازه ای باشد که انتقال بیماری صورت نگیرد. این نوع برخورد در همه گیری ها جایگاه ارزشمند و بسیار خاصی دارد. فاصله فیزیکی امن برای جلوگیری از ابتلا به بیماری کرونا (کووید-۱۹) حداقل یک متر است. بدیهی است که رعایت این فاصله تا زمانی که بیماری در جامعه در چرخش باشد، ضروری بوده و باید ادامه یابد. به بیان دیگر با توجه به قابلیت انتقال بالای ویروس کرونای جدید، حتی ابتلا یک نفر و عدم رعایت فاصله مناسب در یک جمعیت، می تواند به طور انفجاری باعث انتقال ویروس در افراد آن جمعیت شود.

بعد از تماس احتمالی که ممکن است منجر به ابتلا ی فرد به بیماری کووید-۱۹ شود، حداقل باید یک دوره کمون (معادل ۱۴ روز) بگذرد تا بتوان اطمینان داشت که آیا فرد مبتلا و علامت دار شده است یا نه ولی روی دیگر سکه، افرادی هستند که با طی دوره کمون به ویروس مبتلا می شوند ولی علامتی ندارند. با توجه به این که افراد بدون علامت نیز می توانند بیماری را به سایرین منتقل کنند، این گروه بی علامت چون عموماً به عنوان فرد سالم فرض می شوند، به صورت بالقوه می توانند برای سایرین خطرناک تر باشند. بنابراین وقتی ویروس در جامعه در حال چرخش

با شد و فاصله اجتماعی مناسب رعایت نشود، دوره‌های کمون بیماری برای هر فرد همواره پایان طولانی‌تری را برای اپیدمی ایجاد خواهد کرد.

در حقیقت هنوز وضعیت گسترش بیماری به گونه‌ای است که نمی‌توان گفت چه زمانی می‌توان به زندگی عادی برگشت و شاید بتوان گفت که این‌گونه زندگی با فاصله‌گذاری اجتماعی، تا مدت‌ها به‌عنوان روش زندگی معمولی باید در نظر گرفته شود.

مطالعات دقیق نشان داده که فاصله‌گذاری اجتماعی در بعضی همه‌گیری‌ها تا بیش از ۹۵٪ در کاهش موارد و گسترش بیماری نقش داشته است. اما شرط اساسی آن است که از ابتدای امر به درستی برای آن برنامه‌ریزی و همه جوانب علمی و اجرایی آن در نظر گرفته شده باشد. در ابتدا باید این موضوع برای همه روشن شده باشد که برای اثربخشی استراتژی فاصل‌گیری اجتماعی، باید پذیرفت که این اقدام برای یک مدت طولانی به اجرا در خواهد آمد.

در شرایط فعلی و با توجه به ماهیت، گسترش و قابلیت انتقال بیماری کووید-۱۹، فاصله‌گیری اجتماعی از مهم‌ترین راهکارهای کنترل این همه‌گیری می‌باشد ولی برای کاهش تبعات نامطلوب آن نظیر کاهش درآمد، بیکاری و توقف مشاغل تجاری و خدماتی، باید مدیریت قاطع و جامعی وجود داشته باشد.

در حقیقت زمانی می‌توان به پایان فاصله‌گذاری اجتماعی اندیشید که از نظر متخصصین، بیماری کنترل شده و یا درمان قطعی یا واکسن مؤثر پیدا شده باشد.

به هر حال، به‌عنوان یک قانون، بازگشت به کار، مدرسه، دانشگاه و در هر حقیقت بازگشت به هر اجتماعی برای هر فرد، زمانی متصور است که احتمال ابتلای وی و یا انتقال به دیگران وجود نداشته باشد. لذا تا حد امکان باید از حضور افراد، حداقل در محلی که به‌صورت جمعی هستند، ممانعت شود.

مروری بر تجارب دنیا

دهها میلیون دانش‌آموز در سراسر جهان به دلیل گسترش پیشرونده بیماری کووید-۱۹ با تعطیلی موقت مدارس روبرو شده‌اند. هر چند تمام دستورالعمل‌ها و توصیه‌های جهانی به‌روشنی به اثربخشی احتمالی تعطیلی موقت مدارس برای کنترل کووید-۱۹ اشاره دارند اما سخت‌ترین سؤالات پیش رو این است که آیا بعد از طی شدن دوره موقت تعطیلی مدارس، امکان بازگشایی وجود دارد و اگر قرار است مدارس مجدداً بازگشایی شود چه زمان و در چه شرایطی و با چه روشی باید باشد؟ برای پاسخ به این سؤال مراکز تحقیقاتی مختلفی در دنیا در حال ارزیابی موضوع هستند تا جانب احتیاط از دست نرود. اخیراً نخست‌وزیر ژاپن از احتمال یک افزایش انفجاری در صورت بازگشایی مدارس در آن کشور صحبت کرده است (این موضوعی است که عموم جامعه کارشناسان بهداشتی جهان نگران آن می‌باشند) و از مسئولان وزارت بهداشت و آموزش پرورش خواسته است تا طرحی برای نحوه بازگشایی امن مدارس در نظر داشته و ارائه نمایند. در صورت ابتلا کودکان در مدارس آن‌ها می‌توانند بیماری را به منازل برده و افراد خانواده را مبتلا نمایند که متعاقباً بار زیاد و بیشتری بر نظام سلامت و بیمارستان‌ها که در حال حاضر نیز ضریب اشتغال تخت بالایی دارند، وارد نمایند.

هنوز تحقیقات جامعی در جهان برای ارائه توصیه قطعی در این زمینه حاصل نشده است و توصیه بر تداوم تعطیلی موقت و رعایت جنبه احتیاط برای بازگشایی با سنجیدن تمام جوانب با مشاوره مسئولین بهداشتی منطقه و در نظر گرفتن سناریوهای مختلف گردش ویروس و پیامدهای احتمالی است.

یکی از مطالعات جدید نشان می‌دهد که فاصله‌گذاری اجتماعی شدید که شامل تعطیلی مدارس به مدت ۵ ماه است نقش مهمی در توقف روند صعودی مبتلایان و رسیدن به عددی ثابت و متعاقباً روند نزولی می‌تواند داشته باشد و بازگشایی مدارس در زمان نامناسب می‌تواند به بازگشت مجدد بیماری و موج‌های دوم و سوم اپیدمی منتهی شود.

اهمیت فاصله‌گذاری اجتماعی در پیش‌دبستانی‌ها و مدارس

تصمیم به بازگشایی مدارس و پیش‌دبستانی‌ها یا مهدکودک‌ها در شرایطی که هنوز همه‌گیری به اوج خود نرسیده به نظر نمی‌رسد که کار درستی باشد و بدیهی است که می‌تواند تبعات سنگین و بازگشت سنگین اپیدمی را به همراه داشته باشد. اکنون ثابت شده است که کودکان به همان اندازه بزرگسالان ممکن است مبتلا به عفونت شوند ولی عموماً علائم بالینی بیماری در آن‌ها بسیار کمتر است.

بدیهی است که در چنین شرایطی دانش‌آموزان می‌توانند از عوامل اصلی گسترش عفونت در جامعه و منازل خود و انتقال آن به والدین و افراد سالمندی باشند که اغلب دارای بیماری‌های زمینه‌ای هستند که بالقوه آنان را در معرض ابتلا به انواع پر عارضه بیماری کووید-۱۹ قرار می‌دهد. از سوی دیگر بازگشایی مدارس الزاماتی نیاز دارد و وزارت آموزش و پرورش برای این منظور باید اقدامات زمینه‌ساز گسترده‌ای را انجام داده و شرایط را از قبل آماده کرده باشد. زمان اجرای بازگشایی مدارس باید دو هفته از انعقاد تصمیم بازگشایی فاصله داشته باشد (به دلیل فرصت ارزیابی خطر مجدد) و به شدت توصیه می‌شود که از بازگشایی عجولانه مهدکودک‌ها و مدارس اجتناب شود. نباید فراموش کرد که کودکان به‌عنوان یکی از گروه‌های "فوق‌پخش‌کننده بیماری" شناخته می‌شوند ولی "فاصله‌گذاران اجتماعی" خوبی نیستند و این ماهیت کودک‌کی است.

گروه هدف :

• مراکز آموزشی شامل : مدارس عادی

- فعالیت مدارس استثنائی طبق دستورالعمل تکمیلی ای خواهد بود که وزارت آموزش و پرورش اعلام می نماید.
- فعالیت مدارس شبانه روزی دارای خوابگاه به جز برای پایه هایی که دانش آموزان دارای امتحان نهایی و کنکور هستند، تا اطلاع ثانوی لغو می گردد.

توصیه ها و احتیاطات کلی با توجه به شرایط کنونی شیوع بیماری:

بازگشایی مدارس منوط به داشتن امکانات فنی و اجرایی کامل شامل:

- برنامه مدون ضد عفونی کلیه سطوح دارای امکان تماس زیاد در مدارس؛
- تأمین صابون مایع و محلول های مناسب ضد عفونی کننده دست؛
- امکان فاصله گذاری مناسب برای صندلی ها در کلاس های درس و سالن های مدارس؛ می باشد.
- از الزامات این کار این است که اقلام اشاره شده به مقدار کافی و متناسب (بر اساس دستورالعمل های ابلاغی و برای حداقل ذخیره مصرف ۲ هفته ای مدرسه) در محل مدرسه موجود باشد و برنامه ای برای پایش و گزارش دهی سطح بندی شده آن تدوین شده و آماده اجرا باشد.
- آگاهی کلیه دانش آموزان، معلمان و کارکنان مدرسه از احتیاطات لازم در زمان شیوع بیماری از طریق ارائه آموزش های لازم؛ نی باشد
- ثبت دوره ای وضعیت سلامت دانش آموزان، معلمان و کارکنان با استفاده از امکانات غربالگری عمومی و سایت www.salamat.gov.ir؛ می باشد.

اصول پایه

- تصمیم گیری برای بازگشایی مدارس بر عهده ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا است.
- ستادهای استانی زیرمجموعه ستاد ملی می تواند جهت فراهم نمودن الزامات و امکانات مورد نیاز با هماهنگی استانداری و اداره مل آموزش و پرورش، در هر محله/ ناحیه شهر و یا روستا کمیته ای به منظور بررسی شرایط فضاها و امکانات مدارس تشکیل دهد.
- ستاد استانی حمایت لازم را در خصوص تدارک، پشتیبانی و تهیه ملزومات بهداشتی و ضروری مورد نیاز مدارس عهده دار می باشد.
- انجام ارزیابی و وضعیت آمادگی و برنامه مدرسه، شرط لازم برای بازگشایی است. پس از بازگشایی، لازم است ارزیابی های دوره ای (هر دو هفته یکبار) برای اطمینان از حفظ آمادگی لازم مطابق چک لیست، صورت پذیرد.

- نیروی انسانی آموزشی و نظارتی در امور بهداشت از جمله مراقب سلامت در آموزش و پرورش و یا کارشناس بهداشتی از مرکز خدمات جامع سلامت و یا خرید خدمات بهداشتی از اشخاص حقیقی/ حقوقی، باید تأمین گردد.
- هر مدرسه با توجه به جمعیت دانش‌آموزی نیازمند حداقل یک نیروی خدماتی آموزش‌دیده به‌منظور اجرای برنامه مدون نظافت و ضدعفونی، دفع بهداشتی زباله، نظارت بر وجود صابون مایع و... است. توجه به تأمین نیروی خدماتی برای بازگشایی مدارس الزامی است.
- برنامه امتحانات آخر سال توسط ستاد کشوری وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌گردد.

غربالگری و بیماریابی

- خود اظهاری والدین در مورد بیماری کودکان نکته مهمی است. باید به والدین اطمینان داده شود، در صورتی که دانش‌آموز نیازمند استراحت و جداسازی در منزل باشد، مشکلی از نظر تحصیلی و مدرسه پیدا نخواهد کرد. لازم و ضروری است که هم والدین و هم دانش‌آموز در سامانه www.salamat.gov.ir ثبت‌نام نموده و هر سه روز یکبار (۲ بار در طول هر هفته)، مجدداً نرم‌افزار را تکمیل و به‌روزرسانی نمایند.
- این اقدام (ثبت‌نام در سامانه www.salamat.gov.ir و به‌روزرسانی هر سه روز یکبار: ۲ بار در طول هر هفته) باید در مورد معلمان و کارکنان مدارس نیز انجام شود.
- بازگشت به مدرسه دانش‌آموز و کارکنانی که مشکوک و یا مبتلا به بیماری بوده‌اند، منوط به گواهی پزشک خواهد بود.
- باید برنامه مدرسه برای رسیدگی به دانش‌آموزان و کارکنان مشکوک به بیماری تعیین گردد. مدیر مدرسه باید، با توجه به نتایج حاصل از خود اظهاری، فرآیندی برای کنترل ورود احتمالی و جدا کردن دانش‌آموزان و کارکنان بیمار یا مشکوک به بیماری (افراد دارای تب، سرفه خشک، تنگی نفس، اختلال بویایی و چشایی) از افراد سالم مشخص نموده و در مورد دانش‌آموزان شیوه‌ای برای اطلاع‌رسانی به والدین یا سرپرست دانش‌آموزان تعیین نمایند.
- در صورتیکه لازم باشد، با توجه به نتایج سامانه و یا وجود یکی از علائم احتمالی بیماری در یک یا چند نفر از دانش‌آموزان یا کارکنان، ایزولاسیون موقت در مدرسه و در اطاقی تمیز که از قبل به این کار اختصاص داده شده باشد، انجام شود. سپس و در اسرع وقت:
- **افراد بزرگسال:** به مراکز خدمات جامع سلامت ارجاع داده یا به خانه فرستاده شوند.
- **کودکان:** به والدین برای انتقال کودک به خانه یا ویزیت در مرکز خدمات جامع خدمات سلامت، اطلاع‌رسانی شود.

- مربی بهداشت و مسئولین مدرسه باید از قبل نسبت به این موارد آگاه و آماده باشد.
  - در صورت ابتلا به بیماری کووید-۱۹ اعم از دانش‌آموز و کارکنان مدرسه، حداقل تا ۱۴ روز پس از بهبود علائم نباید در مدرسه حاضر شوند.
  - سه گروه ذیل با گواهی تأییدیه پزشک معتمد به عنوان افراد در معرض خطر/ در معرض بیماری عارضه دار در نظر گرفته شده و نباید تا اعلام رسمی پایان همه‌گیری بیماری، در مدرسه حاضر شوند. تهیه لیست این دانش‌آموزان و کارکنان قبل از بازگشایی و اعلام آن به منطقه/ ناحیه آموزش و پرورش الزامی است:
۱. مادران باردار
  ۲. بیماران با بیماری زمینه‌ای: بیماری قلبی-عروقی، فشارخون، دیابت، بیماری‌های تنفسی زمینه‌ای و مزمن، شاخص توده بدنی (BMI) بیشتر از ۴۰
  ۳. بیماران با نقص ایمنی: تحت درمان با کورتیکواستروئید بیش از پردنیزولون ۱۲/۵ میلی‌گرم در روز بیش از دو هفته، بیماران تحت شیمی‌درمانی، افراد دچار بدخیمی‌ها، افرادی که پیوند اعضا شده‌اند.
- ستاد مدیریت استانی بیماری کرونا لازم است کانال‌های ارتباطی در خصوص دریافت و رسیدگی به موارد شکایات و تخلفات را به طور سراسری به مخاطبان اعلام نماید.
  - لازم است که وضعیت مدرسه (بهداشت محیط، موجودی شوینده‌ها و ...)، گزارش اقدامات انجام شده و تعداد دانش‌آموزان، معلمان و کارکنان مدرسه مشکوک یا بیمار (در صورت وجود) روزانه در محل مخصوصی در مدرسه ثبت شود.

بهداشت محیط و بهداشت فردی:

- سطوحی که توسط افراد زیادی لمس می‌شوند (نرده‌ها، دستگیره‌های در و پنجره‌ها، میز و صندلی‌ها، لوازم ورزشی، ابزار کمک‌آموزشی و غیره) باید حداقل روزی دو مرتبه تمیز و بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغ شده، ضدعفونی شوند و تهویه مناسب در کلیه نقاط ساختمان برقرار باشد.
- آبخوری، دستشویی‌ها و توالت‌ها روزانه حداقل دو بار در طول ساعات کار مدرسه و یک‌بار در انتهای کار مدرسه یا انتهای نوبت بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغ شده ضدعفونی شوند.
- مدارس باید دارای آب آشامیدنی سالم، وسایل بهداشتی (صابون مایع و محلول‌های مناسب ضدعفونی‌کننده) و امکانات مدیریت زباله باشند و دستورالعمل‌های بهداشت محیط و گندزدایی را رعایت کنند.
- مدرسه باید دارای لوله‌کشی صابون مایع و سطل زباله دربار مجیز به کیسه‌زباله باشد. در صورت نبود لوله‌کشی صابون مایع، از بطری‌های صابون مایع استفاده شود.
- تأمین و دپوی حداقل ۲ هفته‌ای مواد ضدعفونی‌کننده، صابون مایع، دستکش، ماسک، دستمال کاغذی و... از دیگر الزامات جهت بازگشایی می‌باشد.

- مدرسه باید قوانین شستشوی مرتب و مکرر دست با آب تمیز و صابون مایع و استفاده از محلول الکل یا ژل ضدعفونی کننده دست را برای معلمان، کارکنان و دانش آموزان اعمال کند. در صورت امکان، ژل یا محلول با پایه الکل ضدعفونی کننده دست را در همه کلاس های درس قرار داده شود.
- هر یک از معلمان بهتر است محلول ضدعفونی کننده شخصی داشته باشند.
- در مناطق محروم آب آشامیدنی سالم برای دانش آموزان فراهم گردد.
- دانش آموزان لیوان کاغذی یکبار مصرف و دستمال به همراه داشته باشند.
- دانش آموزان بهتر است در صورت استفاده از سرویس های ایاب و ذهاب عمومی از ماسک و دستکش استفاده نمایند.
- گچ و یا ماژیک وایت برد مورد استفاده معلمان و دانش آموزان جدا باشد. بهتر است در صورت امکان، دانش آموزان گچ/ماژیک وایت برد شخصی به همراه داشته باشند.
- گواهی سلامت مستخدمین و سرایداران مدارس کنترل شود و در صورت وجود سر رسید به روزآوری شود.
- بهتر است معلمان لیوان کاغذی یکبار مصرف و دستمال کاغذی به همراه داشته باشند.
- دانش آموزان باید از لوازم تحریر شخصی استفاده نمایند.
- ترجیحاً وسایل دانش آموزان در مدرسه بماند و دانش آموز باید تا حد امکان کمترین وسایل را بین خانه و مدرسه جابجا کند.
- در خصوص شستشوی حتی الامکان روزانه لباس مدرسه دانش آموزان و وارد نکردن آن به فضای عمومی خانه به والدین تأکید گردد.
- در مدت زمان حضور در مدرسه کلیه معلمان و کارکنان بهتر است که از ماسک معمولی و دستکش استفاده نمایند.
- مواجهه چهره به چهره کارکنان کاهش یابد و سعی گردد از تماس تلفنی و استفاده از شبکه های اجتماعی برای برگزاری جلسات حتی برای کارکنانی که در داخل یک ساختمان هستند، استفاده شود.
- در صورتی که مواجهه چهره به چهره کادر اداری و معلمان مدرسه با یکدیگر ناگزیر باشد، در حداقل زمان ممکن و با رعایت فاصله ایمن حداقل یک تا دو متر، برگزار شود.
- تماس افراد با یکدیگر مانند دست دادن و روبوسی اکیداً ممنوع شود.
- تجمع در محیط های خاص مدرسه از قبیل دفتر، آبدارخانه، اتاق کپی، اتاق های کار عملی و آزمایشگاهی انجام نشود.
- گواهی سلامت مستخدمین و سرایداران مدارس کنترل و به روزآوری شود.

فضای برگزاری کلاس:

- فاصله بین میز و صندلی‌های کلاس‌های درس در حال حاضر برای اجرای طرح فاصله‌گذاری اجتماعی نیاز به تغییراتی دارد:
- لازم است، از تمام فضای کلاس‌ها به‌گونه‌ای استفاده شود که فاصله بین صندلی‌ها تا حد ممکن مناسب باشد.
- لازم است فاصله حداقل ۱-۲ متر بین افراد از هم در کلاس رعایت شود و آرایش کلاس‌ها برای بهره‌برداری از همه‌ی فضای موجود تغییر یابد.
- ترجیحاً از بزرگ‌ترین فضاهای موجود برای حضور دانش‌آموزان استفاده شود. می‌توان از سالن‌های امتحانات، نهارخوری یا نمازخانه در این موارد استفاده نمود.
- در مدارس با جمعیت بالا، در صورت نیاز و به‌طور موقت، فضاهای جدیدی با توجه به امکانات شهر یا روستا در اختیار مدرسه و آموزش و پرورش قرار گیرد که مدرسه پرجمعیت در دو فضای مجزا مدیریت شود. شرایط ایمنی فضا و تجهیزات و بهداشت محیط بر اساس دستورالعمل‌های موجود و نظر کارشناسان ذی‌ربط تأیید گردد.
- در مناطقی که از نظر آب و هوایی مساعد باشد، بهره‌برداری از فضای حیاط با رعایت استانداردهای بهداشت محیط، می‌تواند یکی از راهکارها باشد.

برنامه درسی:

- برنامه صبحگاه، ساعت ورزش، اردوها، مسابقات، گردهمایی‌ها، جلسات و دیگر رویدادهایی که موجب تجمع و ازدحام می‌شود، تا زمان اعلام رسمی انتهای اپیدمی لغو گردد و استراحت بین کلاس‌های دانش‌آموزان در حداقل زمان و در زمان‌های مختلف بین کلاس‌ها انجام شود.
- کلیه کلاس‌های فوق‌برنامه لغو شود.
- در مدارس با محدودیت زیرساخت و فضای مناسب (مدارس پرجمعیت، دونوبته، کوچک و ...)،
  - ساعات مدرسه کوتاه‌تر شده به‌نحوی که برای هر پایه ۳ روز در هفته کلاس‌ها دایر باشد.
  - ساعات حضور دانش‌آموز در این‌گونه مدارس، به دروس نیازمند تعامل بیشتر معلم با دانش‌آموز از قبیل ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، دروس مهارتی و... اختصاص یابد.
  - فرایند آموزش سایر دروس از بستر فضای مجازی پیگیری شود.
- ساعت شروع و پایان مدرسه به‌گونه‌ای تعیین گردد که از هم‌زمانی رفت و آمد دانش‌آموزان و ازدحام جلوگیری شود.

آموزش سلامت فردی و عمومی:

- در فرصت باقیمانده تا بازگشایی و بعد از آن آموزش غیرحضوری کاملی درباره اطلاعات پایه در خصوص بیماری کرونا شامل علائم بیماری، عوارض مربوطه، راه‌های انتقال و چگونگی جلوگیری از انتقال، برای خانواده‌ها ارائه گردد.

- خانواده‌ها و نیز دانش آموزان باید از علائم بیماری کووید-۱۹ مطلع باشند. به صورتی که بدون ایجاد اضطراب در ایشان علائم بیماری را بشناسند و بدانند که در صورت داشتن هر یک از علائم در دانش آموز یا اعضاء خانواده، از فرستادن کودک به مدرسه خودداری کنند. به این منظور، علاوه بر شبکه‌های ملی، استانی و شهرستانی، استفاده از کانال‌های مجازی اختصاصی مدارس برای اطلاع‌رسانی در مورد بیماری و ارائه موارد لازم، از این طریق هم بسیار کمک‌کننده خواهد بود.
- آموزش نحوه پیشگیری و کنترل بیماری کرونا و رفتارهای بهداشتی و سلامت‌محور متناسب با گروه‌های سنی مختلف به سوره دوره ای توسط معلمان و مربیان بهداشت/ مراقب سلامت نزدیکترین مرکز خدمات جامع سلامت به دانش آموزان ارائه شود.
- در روز اول بازگشایی مدارس، آموزش‌ها به صورت حضوری و عملی به کلیه مخاطبین به ویژه دانش آموزان ارائه گردد.
- بر تمرین رفتارهای بهداشتی صحیح، از جمله پوشاندن دهان و بینی به هنگام سرفه و عطسه به وسیله دستمال تمیز یا استفاده از داخل آرنج خمیده و شستشوی مداوم دست‌ها، تأکید گردد.
- مفهوم «فاصله‌گذاری اجتماعی» در قالب مفاهیمی مانند رعایت فاصله حداقل یک تا دو متری از دوستان، پرهیز از ازدحام، نداشتن تماس فیزیکی غیرضروری با دیگران، و غیره، به‌عنوان یکی از اقدامات مهمی که می‌تواند ایمنی و سلامت دانش آموزان را تأمین کند، تشریح گردد.
- پمفلت و پوستر آموزشی مناسب به دانش آموزان ارائه شده و آن‌ها را تشویق کنید که به همراه والدین و سایر اعضاء خانواده آن را مطالعه کنند.
- پوستر آموزشی نحوه صحیح شستن دست‌ها و مراقبت تنفسی در سرویس‌های بهداشتی و تابلو اعلانات بهداشتی مدرسه نصب گردد.
- لازم است کلیه مستخدمین، سرایداران و رانندگان سرویس‌های ایاب و ذهاب مدارس نسبت به اصول پیشگیری و کنترل بیماری آموزش ببینند.

تغذیه دانش آموزان:

- پایگاه تغذیه سالم/ ناهارخوری/ سلف سرویس و... باید تا اطلاع ثانوی تعطیل گردد.
- از دست‌به‌دست کردن مواد غذایی و ساندویچ‌های خانگی و یا تهیه شده در مدرسه توسط دانش آموزان و یا فروشندگان جدا خودداری شود.
- به دانش آموزان توصیه شود از مایعات بیشتر استفاده نمایند. ترجیحاً آب‌های معدنی که قبل از مصرف بطری آن شسته شده است، استفاده کنند. نوشیدن مایعات به اندازه کافی و فراوان کمک به دفع سموم و حفظ ایمنی مناسب بدن می‌کند.
- امکان انتقال کرونا و ویروس از طریق بسته‌های مواد غذایی وجود دارد. توصیه می‌گردد قبل از مصرف بسته‌ها ضدعفونی و یا به صورت بهداشتی شسته شوند.

- سرو غذای گرم (برای معلمان، دانش آموزان و کارکنان مدرسه) نباید در مدرسه صورت گیرد.
- در صورت مصرف میوه، باید به طور کامل و بر اساس اصول بهداشتی شستشو گردیده و پوست آن گرفته شود.
- از خرید مواد غذایی فله‌ای و باز خودداری شود.
- از مصرف و یا توزیع هرگونه فراورده‌های کنسروی یا فرآوری شده مثل سوسیس، کالباس و غیره در مدارس ممانعت شود.

ایاب و ذهاب دانش آموزان:

- لازم است کلیه رانندگان سرویس‌های ایاب و ذهاب مدارس نسبت به اصول پیشگیری و کنترل بیماری آموزش ببینند.
- به والدین توصیه شود که برای ایاب و ذهاب دانش آموزان، حتی‌الامکان از وسایل نقلیه عمومی و یا سرویس استفاده نکرده و ترجیحاً خودشان نسبت به جابجایی دانش‌آموز در فواصل دور با وسیله نقلیه شخصی و در فواصل نزدیک، با رعایت اصول ایمنی به صورت پیاده، اقدام نمایند.
- در صورت عدم امکان حذف سرویس‌های ایاب و ذهاب، رعایت فاصله ایمن در سرویس (حداکثر ۳ نفر جز راننده در یک خودرو سواری) الزامی بوده و راننده موظف به رعایت اصول گندزدایی سرویس‌ها بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی است.
- باید ملاحظات مربوط به فاصله حداقل ۱ متر سرنشینان رعایت شود.
- هر روز قبل از ورود دانش‌آموز به سرویس ایاب و ذهاب مدرسه (صبح، قبل از انتقال دانش‌آموز به مدرسه و پس از اتمام مدرسه و قبل از انتقال دانش‌آموز به خانه)، وسیله نقلیه ضدعفونی گردد.
- در صورت استفاده از وسایل نقلیه غیر شخصی، دانش آموزان باید نسبت به کلیه نکات بهداشتی و ایمنی استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی آگاه بوده و آن‌ها را رعایت نمایند.
- در صورت استفاده دانش آموزان از سرویس مدرسه:

پیوست‌ها:

پیوست‌های ۴ گانه دستور عمل به شرح زیر می‌باشد:

- پیوست ۱: نحوه شستشوی دستها
- پیوست ۲: پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فردی
- پیوست ۳: گندزدهای سطوح شامل
  - راهنمای غلظت و مصرف هیپوکلریت سدیم
  - راهنمای تهیه مواد گندزدا

پیوست ۴: نکات مهم در پیشگیری از کرونا ویروس